

'Ya Bedros'un karısı, ya Kıbrıs'ın yarısı!'

Posted on 08/09/2014

6-7 Eylül olayları Mardin'de de bütün şiddetiyle yaşandı. O günlerde 13 yaşında olan bir tanığın anlatımına göre, Mardin sokaklarında Ermeniler için "Ya Bedros'un karısı, ya Kıbrıs'ın yarısı", Süryaniler içinse "Ya Butros'un karısı ya Kıbrıs'ın yarısı" sloganları atıldı. Olaylardan sonra birçok aile göç etmek zorunda kaldı.

Türkiye 'de yaşanan en büyük şiddet hareketlerinden, 6-7 Eylül Olayları'nın bugün 59. yıldönümü. Hıristiyanların ve Yahudilerin hedef alındığı saldırıların sembolü İstanbul 'da İstiklal Caddesi'ne giren kalabalığın yağmaladığı dükkanlar oldu. Sloganları ise "Kıbrıs Türk'tür, Türk kalacak" ve "Rumlar gidecek bu iş bitecek"ti. Olaylar ülke genelinde dalga dalga yayılırken, "hoşgörü kenti" olarak anılan Mardin'de ise aynı gün sokaklarda bir başka slogan duyuluyordu: "Ya Butros/Bedros'un karısı ya Kıbrıs'ın yarısı!"

Kıbrıs'ta Rum ve Türk toplumları arasındaki etnik ayrışma nedeniyle Türkiye kamuoyunda tansiyonun yükseltildiği, İstanbullu Rumlar başta olmak üzere Hıristiyanlar ile Yahudilere yönelik kışkırtmaların had safhaya çıktığı bir dönemde olayların fitili 6 Eylül 1955'te ateşlendi.

PROVOKASYON BAŞLIYOR

Mustafa Kemal'in Selanik'te bulunan evinin bombalandığı yönündeki haberin önce devlet radyosu ardından "İstanbul Ekspres" gazetesinde yayınlanması üzerine ülke genelinde gerginlik had safhaya ulaştı. İstanbul'da İstiklal Caddesi'ne giren kalabalık Hıristiyan ve Yahudilerin işyerlerine saldırdı. Kitleler bölgede yağmaya başlarken Rum, Ermeni ve Yahudilerin yaşadığı diğer semtler de eşzamanlı olarak etkilendi. İbadethaneler ve

mezarlıklar zarar gördü.

Dalga hızla ülke geneline yayıldı. İzmir’de uluslararası fuar nedeniyle Konak Meydanı’na çekilen Yunan bayrağı indirilip yakıldı. Fuar alanındaki Yunan pavyonu taşlandı, parçalanarak ateşe verildi. 20-30 kişilik grupların saldırısı sonucu şehirde 14 ev, 6 işyeri, bir pansiyon, bir kilise, Yunan Konsoloslğu binası ve İngiliz Kültür Enstitüsü’nü barındıran bina zarar gördü. 7 kişi ağır, 50 kişi hafif yaralandı. Ankara ’da Hıristiyan ve Yahudi nüfusun az olması nedeniyle öğrenci eylemleri düzenlendi, hedefse Yunanistan’ın büyükelçiliği oldu.

KAÇ KİŞİ ÖLDÜ?

Türkiye basımına göre olaylarda 11 kişi öldü. Helsinki Watch örgütüne göreyse 5 din görevlisinin de aralarında bulunduğu 15 kişi hayatını kaybetti. Yaralılar için de çelişki bilgiler bulunuyor. 300-600 arasında değişen rakamlar zikredilirken belirsizliğin nedeni yaralananlar arasında yağmaya karışan saldırganların da bulunması.

Konunun Türkiye gündemine gelmesinde önemli etkisi olan Dilek Güven’in 2004 yılında Almanya’daki doktora tezi “Cumhuriyet dönemi azınlık politikaları ve stratejileri bağlamında 6-7 Eylül Olayları”nda da belirttiği gibi tecavüzler çoğunlukla saklandı. Amerikan kaynaklarında tecavüze uğrayan kadın sayısı 40-50 arasında değişirken, Güven bu rakamın 400’e ulaştığını belirtti.

Olaylar sadece İstanbul, Ankara ve İzmir ile de sınırlı kalmadı. Bursa’da 97 Rum bir otele yerleştirildi. Adana’da düzenlenen 3 bin kişilik protesto polis şiddet kullanmasıyla dağıtıldı. Eskişehir’de de bir küçük grup toplandı.

BİLİNMEYEN 6-7 EYLÜL: MARDİN

Olaylardan Ermeni ve Süryanilerin yoğun yaşadığı Mardin de etkilendi. 6 Eylül’de Dur-De’nin İstanbul’da düzenlediği gazeteci Rıdvan Akar’ın konuşmacı olarak katıldığı “6-7 Eylül Mağdurlarını Anma Etkinlikleri”nde bir Mardinli Ermeni yaşadıklarını ilk kez anlattı. 1955 yılındaki olaylara henüz 13 yaşındayken şahit olduğunu söyledi ve ekledi: “Mardin Hıristiyanları Makarios ile özdeşleştiriliyordu. Makarios’a benzetilen bir eşek maketi Mardin’in ana caddesine konulmuştu. Eşeğin boynuna bir haç ve bir de çingirak takıldı. Kahkahalar ile gülünürken şehirdeki Hıristiyan çocuklara bu çan zorla çaldırılıyordu. Vali ve Emniyet Müdürü’nün de geçtiği caddede kimse yaşananlara müdahale etmedi.”

Mardin’deki 6-7 Eylül Olayları’nın canlı tanığının anlatımına göre İstanbul’daki “Kıbrıs Türk’tür Türk” kalacak sloganı ise şehirde değişmişti: “Süryanilere yönelik “Ya Butrus’un karısı Ya Kıbrıs’ın yarısı”, Ermenilere yönelikse “Ya Bedros’un karısı, Ya Kıbrıs’ın yarısı” deniliyordu. Bu gösteriden etkilenen Bedros Mellus bir gün sonra çocukları ile Mardin’den ayrılarak Suriye’ye geçti. Evini olduğu gibi bıraktı. Biz de o dönemden sonra İstanbul’a gelerek Adalar’a yerleştik.”

Kaynak: Radikal.com.tr